

associació de dones periodistes

març 2002 núm. 6

dones

Secretàries
més enllà dels tòpics

Lluitadores **pels drets**

Olympia de Gouges (1748-1793)

Activa militant durant la Revolució Francesa, és l'autora de la *Declaració dels drets de les dones i les ciutadanes* i, defensora, a través de la seva obra, de l'emancipació de les dones, el dret al divorci, la millora de les condicions de les mares solteres i els infants orfes, etc. Dissident del jacobinisme, va ser guillotinata

Sojourner Truth (1797-1883)

Nascuda esclava i alliberada prop dels 30 anys, va recórrer els Estats Units pronunciant discursos a favor del'alliberament de les dones, sense distingir el seu origen. És famosa la seva frase "Potser no sóc una dona?", que condensa tota la seva ideologia

Emmeline Pankhurst (1858-1928)

Principal dirigent del moviment sufragista anglès, va ser fundadora del Partit de les Dones i autora de la premissa: "Fets, no paraules", que basà aquest moviment en la l'acció directa

Clara Campoamor (1888-1972)

Advocada i diputada pel Partido Republicano Radical a les Corts espanyoles de 1931, va ser la màxima responsable de l'aprovació del dret al sufragi universal femení a Espanya; a més de participar en la reforma del Codi Civil, va fundar la Unió Femenina Republicana

Simone de Beauvoir (1908- 1986)

Filòsofa existencialista i feminista francesa, és l'autora d'*El segon sexe*, una de les obres fonamentals en la teoria feminista contemporània, ja que posa en dubte l'existència de la "feminitat" i, juntament amb Betty Friedan i la seva obra *La mística de la feminitat*, representen el punt de partida

pel feminisme de segona onada, que no només reclama una transformació legislativa, sinó cultural

Rigoberta Menchú (1959)

Activista maia guatemalteca i premi Nobel de la Pau el 1992, és el símbol de la lluita, no només de les dones maies, sinó també dels moviments indígenes de resistència a la globalització

Boicot als mass media

Al'estat espanyol per cada 100 homes hi ha 104 dones, això diuen les estadístiques. En canvi, segons un estudi que ha estat fet públic recentment*, pels informatius de televisió de cada 100 persones 82 són homes i 18 dones. En els informatius radiofònics existeix un petit desacord, doncs ens mostren una població composta pel 85% d'homes i el 15% de dones. És clar que, una cosa és la quantitat (que no quadra amb la demografia), i una altra és la qualitat que es pugui derivar de la importància que els mitjans audiovisuals concedeixen a la presència femenina. La categoria que els informatius televisius atorguen a la intervenció de cada gènere a la societat ve representada així: el 85% és el temps que destinen a les gestes masculines i el 15% a les activitats de les dones. La ràdio concorda amb aquestes xifres, però a la baixa, doncs els homes acaparen el 91% del temps i deixen per l'altre gènere un escàs 9%.

I quines gestes retraten els mitjans audiovisuals? De quins herois de la vida social fan esment les ràdios i les televisions? Les persones més entrevistades en els informatius són els esportistes (27,3%), més ben dit, els futbolistes, i cal afegir els polítics (19%). De forma que entre aquests dos col·lectius cobreixen el 46,3% de les mencions, de les entrevistes i del temps dels informatius. I si encara ens quedés una lleu esperança ens podríem preguntar quan parlen de dones: com ens representen? L'estudi afirma que en la majoria dels casos no es presenta les dones per la seva professió o càrrec i només les dones polítiques assoleixen el 2,2% de les mencions, seguides per les estudiants i les mestresses de casa.

I aquesta és la realitat que ens ofereixen els mitjans audiovisuals? Una societat majoritàriament masculina, composta per futbolistes i polítics, on les dones són un col·lectiu residual i escàs que es dedica a estudiar i a fer les feines de casa? I d'això en diuen reflectir la realitat? Les dones hauríem de fer boicot als mitjans de comunicació que no ens tenen en compte, que ens neguen i ens invisibilitzen. No mirar, no escoltar, no llegir els mitjans pels quals no existim. Potser així s'animarien a canviar les seves rutines encarcarades en un passat que ja no tornarà. Amén. ■

*El estado de la cuestión en la representación de mujeres y hombres en los informativos de radio y televisión. Pilar López Díez, Instituto de la Mujer

sumari

2 elles també hi eren

Lluitadores pels drets

Per Meritxell Benedí

4-10 quan totes les dones

Secretàries, més enllà dels tòpics

Per Maria José Ruiz-Fité

Fotos: Anna Boyé

11 Europa a l'abast

La cimera de Barcelona, en clau de gènere

Per Àngels Espuny

12-13 així ens veuen, així ens va

Entrevista a Rosa Maria Calaf

Per Núria Ribó

El sexisme explícit d'El País Semanal

Per Anna Galbis, Anna Cañizares i Marta García

14-15 reflexions des del 21

el poder és cosa de dones?

Textos: Cristina Alberdi i Maria Milagros Rivera

Il·lustració: Máximo

16 dones que remenen les cireres

Entrevista a Susan George, autora d'Informe Lugano

i presidenta de l'Observatori de la mundialització

Per Montserrat Puig i Hilda Ferrer

18-19 a favor de totes

De veïnes a ciutadanes: la Revolta de les cassoles

Per Mabel Belluci

20-21 en prou feines

Feina i Família, dos treballs a conciliar

Per Montserrat Puig

22-23 l'administració administrada

Informació sobre polítiques de gènere

Coordinada per Marta Corcoy

24 de cara a la paret

Les píxies de les institucions, a càrrec de

La Cantant Calva

La Gata Lina

Per Gemma Sales

25 el talòs d'Aquil·les

D'estadístiques i altres perles dels 'xicots' del PP

Per Marga Soler

27 fina Isegura, periodista d'altura

Guió: Joana Gallego

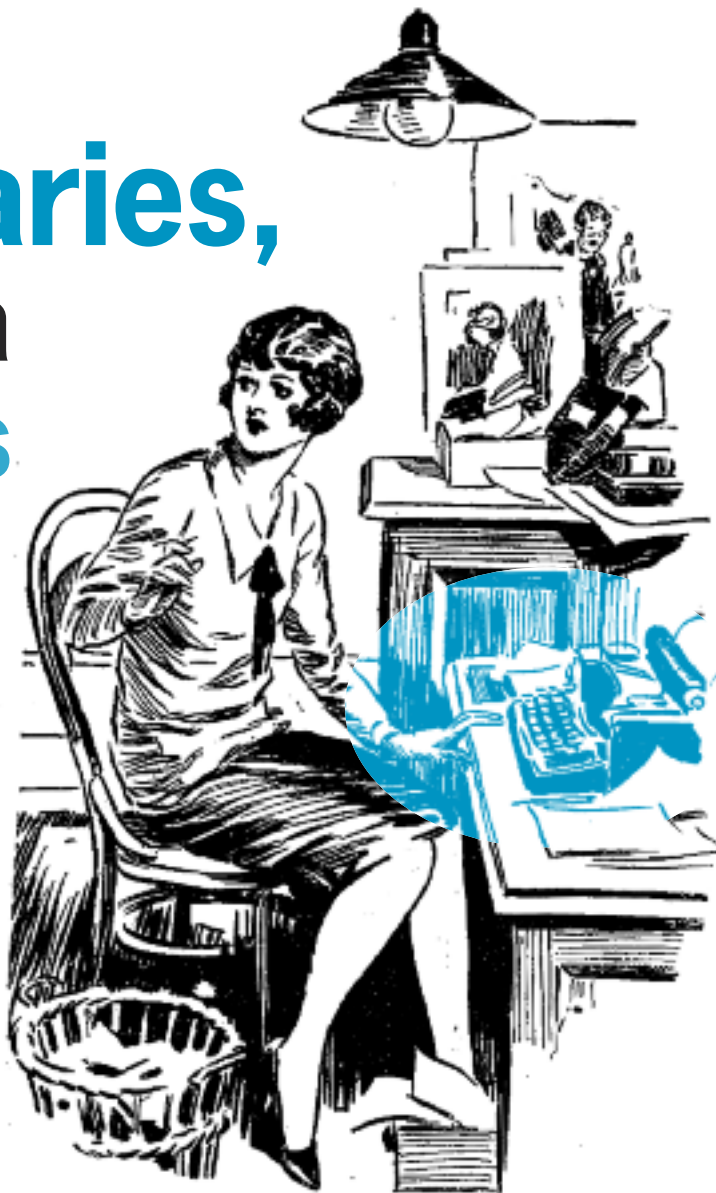
Il·lustració: Aina Albí

Altres seccions :

sofregit cultural per Esther Molas

l'estenedor d'idees

Secretàries, més enllà dels tòpics

Quan exercien de poderosos escrivans o d'influents secretaris sempre havien sigut homes. El naixement d'una nova societat amb milers d'oficines va obrir les portes de la professió del secretariat a centenars de dones que es van convertir en peces clau de l'organigrama

empresarial i institucional, encara que restaven invisibles, a l'ombra dels seus caps. Ara, que amb gran esforç han aconseguit sortir a la llum i que els seus mèrits es reconeixin, els homes estan tornant a exercir la professió, però ells s'anomenen *Asistents Manager*

Per **Maria José Ruiz Fité**

Resulta difícil imaginar una oficina sense una secretària i, justament per això, no és un col·lectiu senzill de quantificar. En tot l'estat espanyol existeixen uns dos milions i mig d'empreses; a aquesta quantitat se li ha d'afegir tots els despatxos de les institucions públiques, amb una mitjana de dos o tres professionals del secretariat en cadascun d'ells, com a mínim. Podem començar a sumar: el resultat és una xifra realment impressionant.

Les “pianistes” de la màquina d'escriure

Dels inicis d'aquesta activitat professional ja en van parlar els egipcis i els mesopotàmics quan van deixar constància del treball dels seus escriptors molts segles abans de la nostra era.

Donant un gran salt en el temps i situant-nos a l'època de la revolució industrial, en el segle XIX, hi ha un desenvolupament dels transports i de l'activitat comercial, fet que fa que s'incrementi la correspondència. Per guanyar temps i diners es necessita escriure més ràpidament.

Als Estats Units es fabrica la primera màquina d'escriure. Llavors, sembla com si, amb l'arribada d'aquesta nova eina de treball, s'aixequés el vedat per a la incorporació de dones a les oficines.

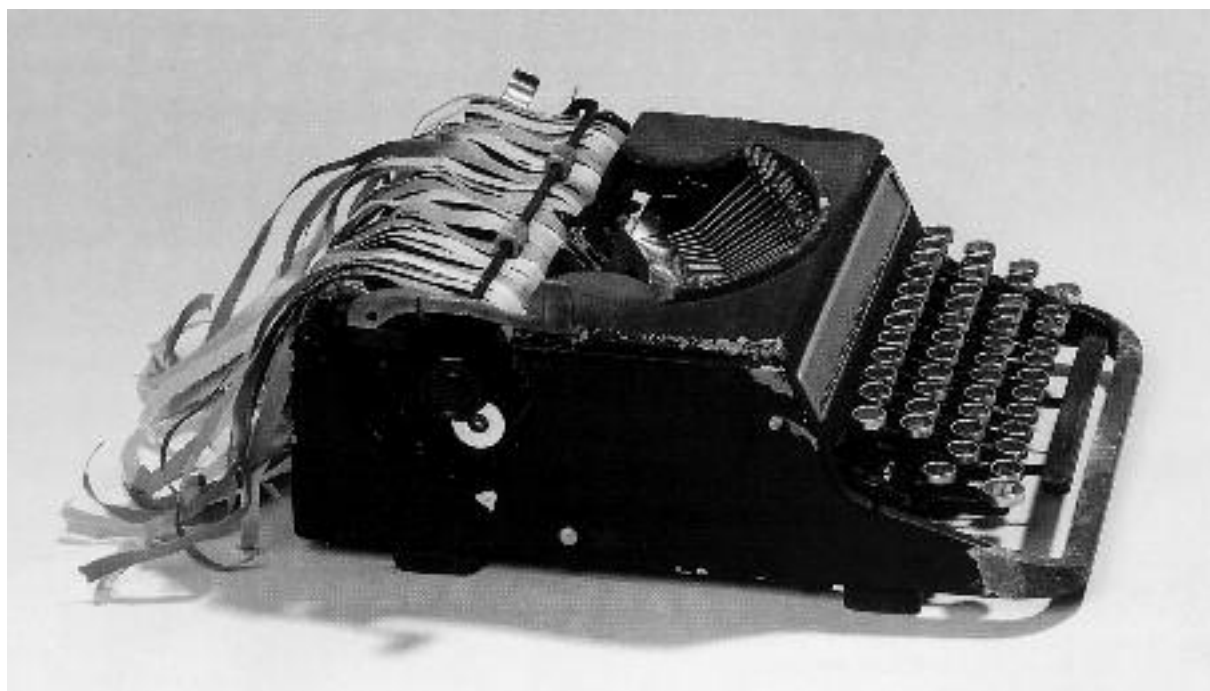
Les primeres mecanògrafes americanes són de bona família. Gràcies a la seva educació saben tocar el piano; per aquest motiu, els fabricants insisteixen tant entre les semblances d'aquest instrument musical i la màquina d'escriure.

Estats Units és el primer país on, a poc a poc, es va omplint de contingut aquesta activitat laboral i es consolida aquesta professió entre les dones. Allà també és on sorgeixen les primeres associacions professionals.

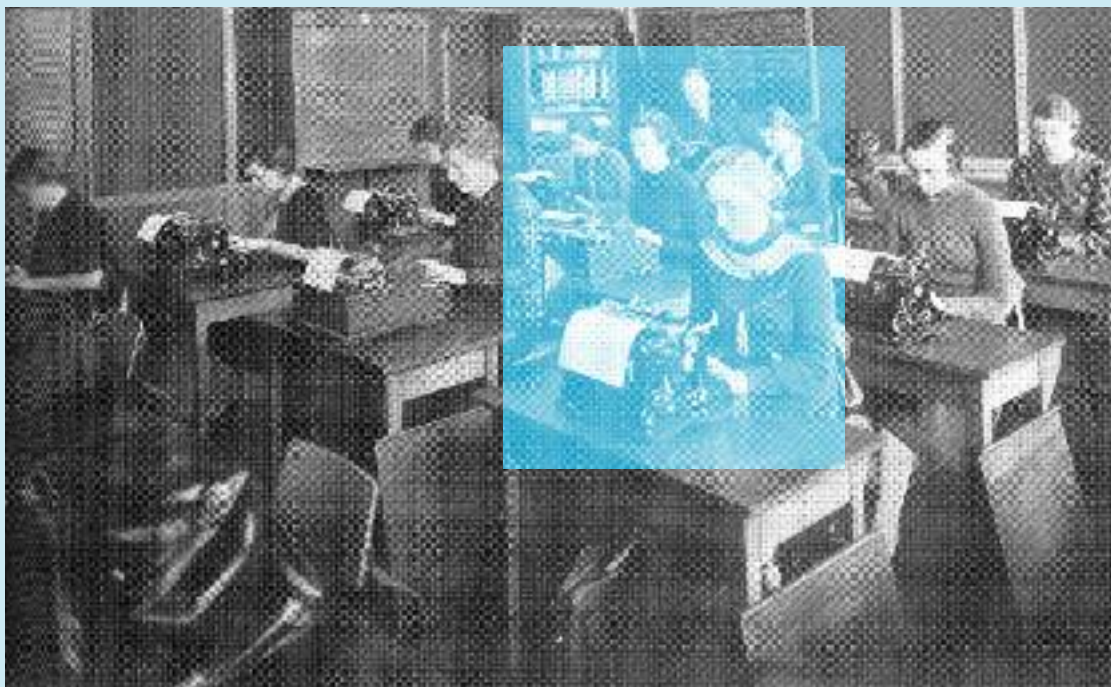
Quan a finals dels anys 60 ve a Madrid per treballar com a secretària, Penelope S. Wardlow, nord-americana d'origen, es dona compte de quina és la realitat d'aquesta professió a Espanya. En un obrir i tancar d'ulls es mou per aconseguir formar un grup de secretàries que comencin el llarg camí de la reivindicació. Fruit del treball d'aquelles pioneres va ser la celebració del primer congrés espanyol del secretariat l'any 1984. L'actual presidenta de l'Associació de Secretàries Professionals (ASSEP), Maria Rosa Martín, va estar treballant en l'organització d'aquest esdeveniment i comenta com la gent, al principi, s'ho prenia com “una trobada que organitzaven unes nenes”, però després, l'èxit de participació i la qualitat de les ponències van suposar un dels primers

“Una secretària ha de tenir capacitat d'organització, d'iniciativa, d'adaptació, de resolució de problemes, de treball en equip. A més a més, ha de poder establir relacions interpersonals i ha de tenir discreció, lleialtat i honestitat”

Ana Lafont

Contes, 1986. Poema objecte, Joan Brossa

Clase de formació de secretàries, Holanda 1937.

El títol universitari, cada dia més a prop

Durant més de cinquanta anys, els estudis de secretariat només es cursaven en els centres privats, sense homologació oficial, on l'alumnat conseguia uns diplomes que demostraven la seva capacitat professional.

Per fi, l'any 1994, en el BOE va aparèixer aprovat el títol de Tècnic Superior en Secretariat com a una branca de la formació professional del nivell més alt. Al llarg d'un curs de 1.300 hores, instituts públics de formació professional i moltes escoles privades imparteixen les matèries del programa, el qual abarca des de gestió de dades fins a idiomes o dret. Després, aquesta base teòrica es complementa amb tres mesos de pràctiques en una empresa; però, malgrat això, aquesta preparació resulta insuficient, sobretot per a aquells casos en els que es pretén assolir la formació necessària per exercir el secretariat executiu o de direcció. Aprofitant que qualsevol titulació oficial és susceptible de modificació, als cinc anys de la seva entrada en vigor, l'ASSEP va convocar els diferents estaments relacionats amb la professió de secretariat a una taula de formació, el maig de 2001, amb l'objectiu d'elaborar una proposta per modificar els plans d'estudi. En essència, el projecte, que en aquest moment es troba en

mans del departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, augmenta el número d'hores a 2.000, el màxim que autoritza la llei en aquest nivell educatiu permetent ampliar i introduir noves assignatures.

No obstant això, la realitat demostra que dos cursos de formació professional segueixen sense ser suficients per dotar dels coneixements que avui dia demanda el món de l'empresa o de les institucions públiques a un professional d'alt nivell que acompanyi a un membre de la direcció en les seves tasques executives. Per aquest motiu, l'ASSEP continua en l'obstinació d'aconseguir que les universitats catalanes ofereixin la possibilitat d'estudiar una diplomatura o un màster reconegut oficialment. En aquest sentit estan treballant amb la Universitat de Barcelona en l'elaboració d'un pla curricular sota el nom de Secretariat Executiu d'Alta Direcció, que té grans possibilitats de començar a ser impartit a setembre d'aquest mateix any. Segons l'ASSEP, la formació al més alt nivell acadèmic facilitarà el reconeixement laboral del perfil del professional del secretariat, i amb això, millorarà la percepció que d'aquesta activitat té la societat.

moments en què van abandonar la seva visibilitat com a col·lectiu de dones secretàries i van poder començar a donar a conèixer la seva autèntica situació professional i laboral.

El perfil del professional del secretariat

El reconeixement d'un perfil professional propi, ben delimitat, és una de les més velles aspiracions d'aquest col·lectiu. Ana Lafont ha sigut durant més de 30 anys responsable d'una escola que impartia cursos de secretariat de direcció. Per tant, és una dona amb gran experiència en el camp de la formació i ningú com ella coneix les qualitats que ha de tenir una professional del secretariat. "Una secretària ha de tenir capacitat d'organització, d'iniciativa, d'adaptació, de resolució de problemes, de treball en equip. A més a més, ha de poder establir relacions interpersonals –afirma Lafont i afegeix convençuda–, ha de tenir discreció, lleialtat, honestitat..., qualitats indispensables per a l'exercici d'aquesta professió que exigeix també el manteniment d'una imatge pensada entorn el lloc de treball. I a tot això hem d'afegir, com és lògic, un bagatge de coneixements específics que van des dels idiomes fins a l'ofimàtica o el dret".

La majoria d'aquestes qualitats poden aparèixer dins del clàssic catàleg de virtuts que guarneixen el gènere femení. Per això, amb el temps ha sigut un àmbit professional cedit a les dones, igual que el sanitari o el docent. També aquí es poden trobar part dels motius pels que avui en dia encara és una professió que no gosa del prestigi social degut, malgrat ser una peça fonamental en l'engranatge del funcionament de qualsevol empresa o institució pública.

En aquesta direcció també s'encamina la reivindicació constant de l'ASSEP d'aconseguir, com a mitjà d'accés a la professió, una formació de nivell universitari.

Consideren que la possibilitat de cursar estudis universitaris i obtenir un títol en aquesta especialitat, animarà a molts homes a iniciar aquesta carrera que té un cent per cent d'inserció laboral. A més els permetrà reconciliar-se amb la professió i admetre que l'estan exercint, encara que s'adopti un altre nom, *assistent manager*, propi de la cultura empresarial americana.

"No es tracta d'una qüestió de vergonya", ens comenta

Il·lustració: Laetitia Sala

Il·lustració: Laetitia Sala

Josep Alexandre, l'únic home que pertany a la junta directiva de l'ASSEP, "sinó més bé la d'evitar les connotacions negatives que arrossega el nom de *secretària*". No obstant això, aquest problema no sorgeix quan el terme va unit a la part més institucional de la professió, és a dir, quan són secretaris de jutjats o d'ajuntaments, càrrecs que tradicionalment han estat ocupats per homes sense majors inconvenients.

Dins de la professió del secretariat existeixen diferents nivells atenent el seu grau d'experiència i de coneixements. En primer lloc es troben els professionals del secretariat amb una curta trajectòria laboral, en tasques de recepció en molts casos. La segona categoria contempla els secretaris i secretàries de persones directives de departament, i en tercer lloc es pot parlar de les secretàries executives de la direcció general o de la presidència de les empreses. Les responsabilitats de cadascun d'aquests nivells no són les mateixes; no obstant, sí tenen en comú moltes funcions en el sentit de què tant les de més alt nivell com la resta, són un nexe d'unió entre caps i treballadors, un vehicle de comunicació amb l'exterior, i es converteixen en un punt de referència permanent en l'organització laboral. Tampoc són iguals les relacions que s'estableixen entre els professionals del secretariat i els seus superiors quan són dones. No existeix un denominador comú i, més aviat,

Una altra de les velles línies reivindicatives d'aquests professionals del secretariat: evitar la confusió de les seves funcions amb les d'auxiliar administratiu

Grup de secretàries pertanyents a l'ASSEP.

“El més important és no permetre ni una sola vegada que es produeixi una falta de respecte, perquè en aquest moment comença a perdre's la dignitat i la situació es converteix en insostenible”

Rosa Maria Martín

responen a l'experiència personal de cada professional i a les circumstàncies en què ho ha viscut.

Des d'una perspectiva sindical, aquest col·lectiu no és reconegut com una professió independent, sinó com una categoria professional més. Com a conseqüència, depenen dels diferents convenis del sector en el que s'emmarqui l'empresa on realitzin el seu treball. I aquí s'apunta una altra de les velles línies reivindicatives d'aquests professionals del secretariat: evitar la confusió de les seves funcions amb les d'auxiliar administratiu.

L'assetjament sexual

Un risc endèmic que sembla que planteja el desenvolupament d'aquesta activitat professional és l'aparició del fenomen de l'assetjament sexual. L'entorn privat d'una oficina, on la complicitat del treball queda resguardada, pot afavorir situacions de risc que els estereotips s'han encarregat de sublimar: la jove guapa i eficaç que provocava i després tornava els favors al seu cap o l'odi que despertaven en les esposes dels seus superiors... “Fa més de vint anys, nosaltres vam caure en el parany

de sortir en la nostra pròpia defensa –comenta Rosa Maria Martín-, perquè ens vam sentir tan agredides i ofeses que vam cometre l'error de justificar-nos. Va ser una reacció equivocada, perquè nosaltres no érem culpables de res, ni responsables de cap situació”.

Maria Rosa Martín afegeix: “El més important és no permetre ni una sola vegada que es produeixi una falta de respecte, perquè en aquest moment comença a perdre's la dignitat i la situació es converteix en insostenible. En aquest camí també ajuda el fet de considerar-nos i de comportar-nos cada vegada més com a autèntiques professionals en el desenvolupament de tasques paral·leles, però igual d'importantes”.

Si fos el cas de què es realitzessin situacions d'aquesta índole, l'ASSEP sempre actua de manera discreta intentant salvaguardar la intimitat de les persones afectades, si bé reconeixen que, per sort, només s'han produït en ocasions puntuals. Tant és així que en el proper congrés del secretariat que estan preparant no s'abordarà aquest tema de manera específica, sinó que s'emmarcarà dins del marc de la salut laboral. ■

ASSEP: de secretàries a professionals del secretariat

L'ASSEP és una associació de professionals del secretariat de Catalunya que va veure la llum l'any 1986, després de separar-se d'una primera associació mare que abarcava tot el territori de l'estat espanyol. En aquest moment, compte amb més de 300 afiliats, majoritàriament dones, encara que esperen amb els braços oberts el major número possible de col·legues masculins.

Des de la seva creació, una de les prioritats que aquesta associació s'ha marcat en les seves actuacions és la d'establir el perfil professional del secretariat mitjançant la concreció dels aspectes formatius, així com la descripció de les tasques que realitzen en la seva activitat laboral. Amb tot això, ASSEP pretén aconseguir un veritable reconeixement social que els torni el prestigi perdut per culpa, entre altres motius, dels estereotips que els han atribuït i han reproduït fins la societat el cinema i el teatre. En aquesta línia d'actuació, s'emmarca tant l'organització d'una Mesa de la Formació com la seva participació en el programa Leonardo, de la Unió Europea. A més, com tota associació professional, té també entre els seus objectius més importants la representació, la defensa i promoció dels interessos econòmics, socials, professionals i culturals de la seva afiliació.

La nit del secretariat

Les activitats en les que poden participar els seus membres tenen, per

una banda, caràcter formatiu, i per una altra banda, lúdic. Al llarg de l'any organitzen cursos, conferències, sessions informatives per contribuir a la formació permanent de les persones associades, en qüestions necessàries per a la millora i desenvolupament del nivell professional. Entre les activitats de caràcter lúdic, la més important és la Nit del Secretariat, una trobada biannual amb tots els membres de l'associació i els seus col·laboradors, promogut amb la intenció de donar a conèixer el seu col·lectiu, i posar de relleu la importància de l'activitat laboral que desenvolupen dins del món empresarial. Durant la nit es lliuren uns guardons a diferents persones de diferents àmbits en reconeixement al treball realitzat a favor del secretariat. En aquest moment, ja es troba en fase molt avançada l'organització de la quarta edició que se celebrarà el pròxim mes d'octubre.

Un futur ple d'expectatives

Avui dia estan treballant en la construcció d'un nou portal del secretariat que reculli tots els recursos i les informacions més valioses per al col·lectiu. A més, aquest portal pretén convertir-se en el primer del secretariat hispanoparlant i en una plataforma on es materialitzin els fluxes de comunicació com a punt de trobada de professionals del secretariat de tot el món.

Un altre dels projectes que estan elaborant, junt a membres de la universi-

ASSOCIACIÓ
SECRETÀRIES PROFESSIONALS
(ASSEP)

tat de Barcelona, és un màster en Secretariat Executiu d'Alta Direcció que començarà a impartir en el pròxim mes d'octubre. En un primer moment, només tindrà caràcter presencial, però de cara al pròxim any ja estan preparant un de virtual.

La gran cita del mes de desembre de 2003 és el II Congrés Nacional del Secretariat, que serà el primer a escala internacional i que també es convertirà en el primer *on line*.

L'ASSEP forma part de l'ASISEP, associació europea que organitza les trobades entre les presidentes de les diferents associacions amb l'ànim de funcionar com un lobby que els serveixi d'instrument per posar en comú tots els seus interessos i de plataforma des d'on promoure les seves reivindicacions. En aquest moment tan important de la construcció europea, els professionals del secretariat també volen aportar el seu granet de sorra.

L'ASSEP vol aconseguir un veritable reconeixement social que els torni el prestigi perdut per culpa, entre altres motius, dels estereotips que els han atribuït i han reproduït fins la societat el cinema i el teatre

Rosa Maria Miró i Elena Faba empresàries amb bagatge de secretàries

Una de les condicions de l'exercici professional del secretariat és que desenvolupa la seva activitat a l'ombra d'una altra persona. Malgrat que la majoria de les seves actuacions contribueixen de manera decisiva a la bona marxa d'una empresa o institució, es realitzen sempre en un segon pla, fins i tot en el cas del secretariat de direcció o executiu, on el nivell de responsabilitat i d'acció és molt gran.

Constatar aquesta realitat i aspirar a brillar amb llum pròpia no va ser el motiu que va animar ni a Maria Rosa Miró ni a Elena Faba a donar el salt cap a l'empresariat.

Per a totes dues va ser una aventura que van iniciar conscients de què trobarien uns tipus de dificultats als que després es van anar sumant d'altres: els ajuts anunciats no eren tan fàcils d'aconseguir, el fet de què encara pesa força la condició femenina en certs sectors econòmics o que abans s'era la secretària d'una determinada persona i ara ja no.

Fa tretze anys, Maria Rosa Miró va muntar Flor Amunt, una empresa del món de la jardineria amb una branca internacional. I, no contenta amb això, va tornar a repetir l'experiència amb una altra empresa, aquest cop en el sector del regal d'empresa.

La companyia d'Elena Faba, Deimos, és més recent. Va néixer fa sis anys i pertany a l'àmbit de les noves tecnologies. Elena assenyala: "L'èxit de la meua companyia prové de l'equip, un equip on tothom treballa colze amb colze".

A cap de les dues el trànsit els hi va resultar senzill. Només l'esforç diari i el ferm convenciment de què tenien

Elena Faba

tots els coneixements, qualitats i recursos necessaris (derivats de la seva anterior experiència com a secretàries executives), les ha permès continuar endavant.

Per a Elena Faba, arribar a dirigir una empresa no és més que "l'evolució natural en la trajectòria professional d'una secretària executiva que, en realitat, desenvolupa la mateixa tasca que un executiu, perquè posseeix la mateixa visió global del funcionament i de les necessitats de l'empresa".

Podríem deduir, doncs, que l'accés a la gestió directa d'una empresa és la lògica culminació a molts anys de carrera professional dins del secretariat, que es converteix així en una avantsala, en una preparació pràctica per al nou repte que suposa la direcció d'una empresa. Malgrat això, no sempre es troba aquesta aspiració final en la majoria d'horitzons vocacionals dels professionals

del secretariat.

Maria Rosa Miró afirma: "L'única diferència que trobo entre les meves responsabilitats anteriors com a secretària i la meua situació actual és que, ara, jo haig de prendre la darrera decisió, i per tant, pronunciar el definitiu sí o no". Però de forma paradoxal confessa: "Trobo molt a faltar estar en un segon pla, i envejo, sanament, l'activitat de la meua secretària".

Maria Rosa Miró i Elena Faba pertanyen a generacions diferents de secretàries, però ambdues consideren que no es pot parlar de grans diferències generacionals en l'exercici de la seva professió. Com és lògic, han canviat les classes de coneixements que es necessiten, sobretot en relació amb les noves tecnologies, però el perfil professional continua sent el mateix, malgrat la nova cultura empresarial que s'està estenent. ■

M. J. Ruiz Fité

Maria Rosa Miró

La cimera de Barcelona, en clau de gènere

La igualtat entre dones i homes és una part integrant de les polítiques comunitàries que contribueixen a la cohesió econòmica i social. És per això que, si bé qualsevol

actuació de la UE ha de ser vista des de la perspectiva de gènere, aquest Consell de Barcelona té per a les dones una importància cabdal

Els dies 15 i 16 de març el Consell Europeu es reunirà a Barcelona, sota presidència espanyola. Aquests Consells del mes de març, anomenats “de primavera”, estan dedicats als temes econòmics i de cohesió social i per això se'ls coneix també com les “cime-res de l'ocupació”. El govern ha afirmat que aquest Consell serà l'ocasió “d'avaluar la situació econòmica i social a la UE, doncs a Barcelona s'analitzaran tots els aspectes relacionats amb el desenvolupament sostenible, l'economia, els temes socials i ambientals”.

La UE no es pot limitar a objectius estrictament econòmics, i menys ara, quan, amb l'euro, hem assolit ja la unitat monetària. Ha de preten-dre construir un model de societat justa i equitativa, amb millors condi-cions de vida i igualtat d'oportuni-tats per a tothom. La cohesió econòmica i social, que és, des del Tractat de Maastricht de 1992, un dels pilars de la UE, ja que no signi-fica només reduir les diferències entre els Estats i entre les regions, sinó també entre els diferents grups de població, entre ells els homes i les dones. Per tant, sense una igualtat real de drets i oportuni-tats entre dones i homes no exis-tirà una veritable cohesió social. S'ha d'integrar de forma sistemàti-ca, coherent i exhaustiva la dimen-sió del gènere en las polítiques de cohesió i avaluar, mitjançant indica-dors precisos, com contribueix a la cohesió econòmica i social l'es-tratègia comunitària en matèria d'igualtat.

La Comissió Europea ha fet una recomanació important a Espanya: ha d'augmentar l'ocupació femenina

promovent una política diferent que faci possible la reconciliació de la vida familiar i el treball. En opinió de la Comissió, “l'important creixement a Espanya de l'ocupació femenina no ha estat suficient per disminuir la diferència entre homes i dones”. L'atur de les dones supera el dels homes. Hi ha segregació en el mer-cat laboral i la diferència salarial mitjana és d'un 24%.

Indicadors per mesurar diferències El Consell de Barcelona ha d'avaluar l'aplicació de l'estratègia del desen-volupament sostenible i l'exclusió social i la pobresa sobre la base

Amb l'ampliació de la UE a 27 membres, 98 dels 105 milions d'habitants viuran en regions amb un PIB per càpita 75% inferior a la mitjana dels 27

d'un conjunt d'indicadors que es defineixen per mesurar amb precisió determinades situacions, i que mesuraran, per exemple, el nivell i el repartiment d'ingressos, la taxa d'atur de llarga durada, les llars sense treball o la diferència de remuneració homes/dones. Cal demanar a la Cimera de Barcelona que millori la llista d'indicadors actual, perquè permeti avaluar amb més rigor les condicions de preca-rietat i exclusió de grups i sectors socials específics, com les dones, els joves i la gent gran.

Si bé en alguns països candidats a l'adhesió les taxes d'ocupació i atur femenins resisteixen favorablement la comparació amb la mitjana comu-

La Comissària europea, Anna Diamantopoulou, planteja la necessitat de parlar de l'Agenda Social

nitària, la diferència de sous és sovint superior a la mitjana i les dones ocupen majoritàriament llocs de treball poc qualificats i mal pagats. Cal, doncs, abordar aques-tes noves situacions des de la soli-daritat i fent una anàlisi en funció del gènere, tal i com assenyala la Comissió de Drets de la Dona i Igualtat d'Oportunitats del Parlament Europeu.

D'altra banda, estem constatant un ralentiment de l'economia euro-pea i es podria pensar en el perill d'una veritable recessió. I en un moment de recessió no es creen llocs de treball. La Comissió Europea ja ha anunciat un augment de l'atur a la UE al llarg de l'any 2002 (més de mig milió d'aturats més). Es podran, així, mantenir els objectius fixats? Seran, un cop més, les dones les que hauran de supor-tar els possibles retalls? ■

La taxa d'activitat femenina a Espanya és del 40%, enfront del 54% a la UE, i l'objectiu és elevar al 70% el percentatge de població activa, el de les dones al 60% i el dels treballadors majors de 55 anys al 50%

Les dones constitueixen el 77% dels assalariats amb ingressos reduïts, i entre les dones predominen les feines a temps parcial, precàries, poc qualificades o menys remunerades

M. Àngels Espuny

Sexisme implícit a 'El País Semanal'

Liberal i progressista, així es defineix *El País Semanal*. Una declaració de principis que pressuposa que els seus articles haurien d'incorporar la perspectiva de gènere per tal de garantir la igualtat entre homes i dones. Aquesta hipòtesi es desmunta quan s'analitza com escriu i de qui s'escriu, a qui se li dóna veu i on enfoca la càmera aquesta publicació. Aquest és el resultat d'una petita recerca dels quatre números de desembre de 2001. La revista realitza tant errades de sexisme lingüístic com de sexisme implícit. Així doncs, és comú trobar l'ús del genèric masculí per nomenar col·lectius on hi ha tant

homes com dones. De fet, en acabar de llegir un reportatge sobre l'espècie neandertal, es pot arribar a la conclusió de què les dones encara no existien, ja que les avantpassades femenines queden amagades sota termes i rostres masculins. Però també s'explicita el sexisme amb l'ús freqüent d'estereotips masculistes, com quan es parla de l'actor Jack Nicholson, del qual es remarca que "ha aconseguit tot el que volia: fama, diners, dones...", les dones com a objectes o fetitxes dels que cal presumir. A més, en la identificació de les femines s'obliden de citar els cognoms, apareixen relacionades a les seves parelles o caracteritzades pel seu físic, en lloc de ser-ho pel seu intel·lecte.

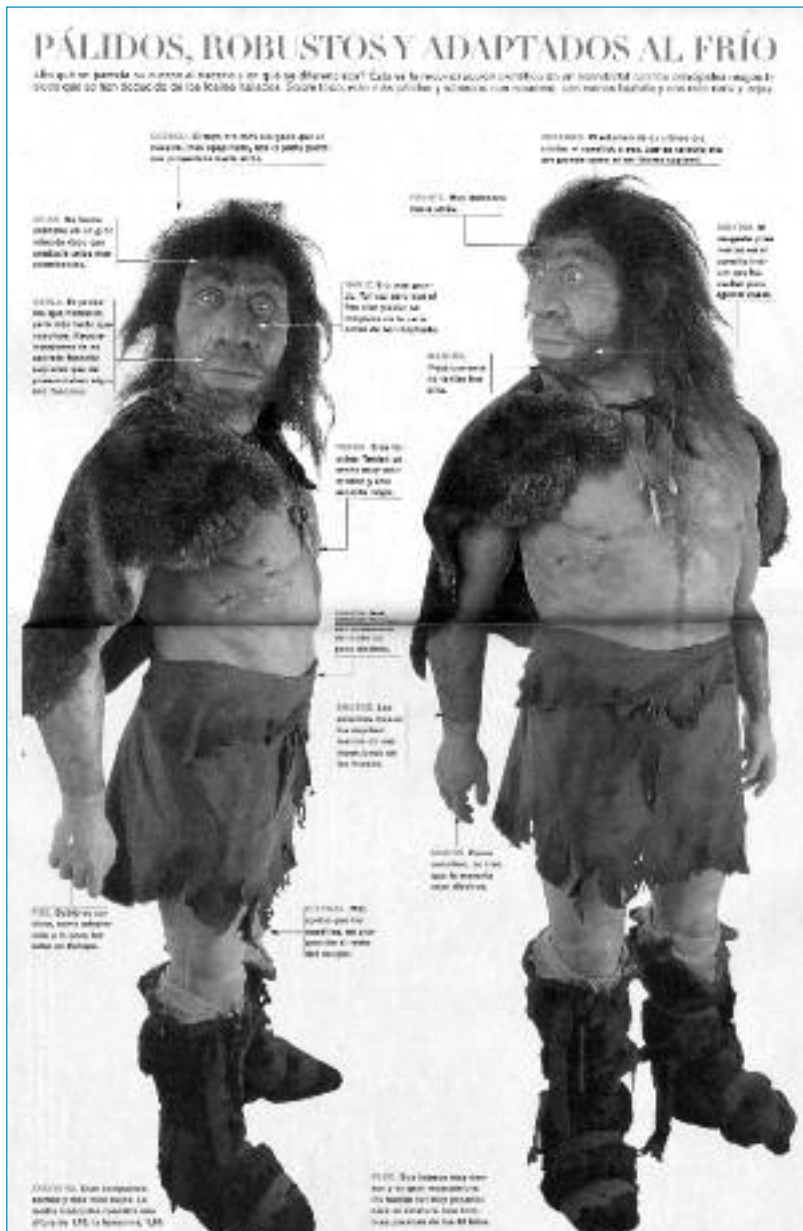
Predomini de fonts masculines

Però aquest tipus de sexisme explícit és fàcil de corregir amb un bon procés editor, el problema es presenta amb una altra "barrera invisible", molt més subtil. L'obstacle que impedeix la igualtat genèrica ja no s'amaga en els aspectes formals de l'expressió, sinó en l'ús d'un sexisme implícit, més difícil d'evitar perquè té a veure amb les rutines periodístiques i depèn del o de la professional que escriu el text. Estem parlant del predomini de les fonts masculines en les informacions, de forma que la visió femenina queda exclosa. Com que se li priva de veu, es mostra una visió androcèntrica de la realitat que contribueix a perpetuar el paper secundari de la dona en la societat. Així, en un reportatge sobre "trenta personalitats del món polític, científic i cultural" que opinen sobre l'11 de setembre, 21 testimonis són homes i només 9 són dones. Però la descompensació no és sols quantitativa sinó també qualitativa, ja que els homes que es mencionen provenen del món de la política (Solchaga o Ibarretxe), mentre que les fonts femenines queden relegades a l'àmbit artístic (Alaska o Carolina Herrera), i per tant, excloses de l'esfera de poder.

El sexisme implícit s'aprecia també en el tractament fotogràfic. Així, a un reportatge sobre els atemptats dels EUA apareixen tres fotografies, dos d'elles amb homes, una amb militars i una altra amb tres homes a la borsa, és a dir, relacionats amb el poder militar o econòmic. A la darrera fotografia apareix una dona asseguda al carrer en posició indefensa i al peu de foto s'explicita que "resa per Amèrica".

Aquests són alguns dels exemples, però només cal agafar un número qualsevol de la revista per observar que la perspectiva de gènere encara és un repte per a *El País Semanal*. ■

Ana Galbis Clemente
Ana Cañizares Narváez
Marta García Gil

Rosa Maria Calaf

Corresponsal de TVE al sud-est asiàtic

“Amb la globalització estem pitjor informats que mai”

Per **Núria Ribó**

La Calaf trepitja fort. Desborda amb la seva conversa acolorida i plena d'històries... “Volia ser corresponsal als EEUU, a l'URSS, a Amèrica i a Àsia”. Això ho desitjava fa 19 anys, i avui, després de recollir el Premi Ondas -motiu pel qual ha passat per Barcelona- ha fet tot allò que volia fer i ha estat allà on volia estar. “Sempre he tingut molta sort, ja que he estat en el lloc oportú, en el moment adequat”, explica, i per si fos poc, afegeix, per sorpresa de molts: “La TVE m'ha tractat bé”.

Aquesta Gèminis, vital i xerraire, que s'adapta bé allà on va, reconeix que quan una feina agrada, i la seva és una opció de vida, tot el que es fa no és cap sacrifici. “Tinc el que vull tenir. Mai he volgut una família, les criatures no m'agraden. Pel que fa a la parella, tinc clar que primer és la professió. Em bellugo d'aquí cap allà i el que s'adapta, s'adapta i el que no... Amb els anys tens un nucli de molts bons amics, a banda de la família, i és més que suficient per a les necessitats afectives. Mai no he tingut cap tipus de crisi, ni cinc minuts! De petita, quan tenia cinc anys, ja deia que no tindria mai fills! Rosa Maria Calaf que es va iniciar a Ràdio Peninsular l'any 1970 ha fet de tot allò que es pot fer en periodisme: des de la informació, el reportatge, el documental, arribant, fins i tot, a posar en marxa TV3, juntament amb Alfons Quintà. Després d'aquest parèntesi, va retornar a TVE i és quan li va dir a José Me Calviño, director general de RTVE, que volia ser corresponsal. Va volar a Nova York la primavera del 1987 i, des d'aleshores, ha gastat un munt de passaports.

Després de Nova York va continuar cap a l'antiga URSS, Buenos Aires, Roma, Viena, de nou Moscou a l'any 1996, per saltar després a Hong Kong, on és ara i des d'on cobreix tot el sud-est asiàtic. Amb motiu de la recent guerra contra l'Afganistan, Rosa Maria Calaf es va traslladar a la capital del Pakistan, Islamabad. “No deixaven entrar dones a l'Afganistan i, mira per on que eren dones les que dirigien els equips periodístics destacats a la zona: la BBC, la RAI, la TVE, la CNN, *Le Monde*, els finlandesos... Vàrem fer una carta de protesta als talibans i a les nostres empreses, però no va servir de res!”.

Molts anys de periodisme –concretament 32, dels quals 19 ha estat voltant pel món- donen per moltes reflexions i diversos balanços. “Cada cop hi ha més frivolitat i espectacle en la informació. De vegades es posen l'armilla antibales a 300 quilòmetres del front” o “és notícia quan l'operatiu d'Eurovisió decideix què és notícia, és a dir, quan munten els dispositius tècnics”.

La Calaf creu que encara hi ha massa mite al voltant de la figura del corresponsal. “Un dia estàs als Oscars i l'altre enmig d'un terratrèmol”.

FOTO ANNA BOYE

Li preocupa molt la manca d'anàlisi, doncs “la tecnologia permet la rapidesa en detriment de l'anàlisi i això va en contra del que és l'essència del periodisme”. També fa autocrítica quan diu: “Estem donant esdeveniments en directe, però no els expliquem prou. La tecnologia és molt bona en certs aspectes, però la instantaneïtat no ho és tot”.

La tendència cada cop més mercantilista de les empreses periodístiques és un altre problema, perquè “han de fer diners i la notícia es converteix en una mercaderia que ha de donar beneficis”.

Rosa Maria Calaf, la corresponsal més veterana de TVE, creu que avui, quan la tecnologia fa possible 24 hores d'informació, el corresponsal té el repte d'anar més enllà de les xifres i dades, i aportar la seva interpretació. “Amb la visió de les agències, generalment anglosaxones, el punt de vista és molt reduït. Amb la globalització estem pitjor informats que mai, perquè el que rebem és el mateix missatge a través de més fonts. És aquí on el corresponsal, coneixent el seu país, ha d'aportar altres interpretacions i fer de pont”.

Diu que encara li queda molt per aprendre a l'Àsia, però comença a pensar en la tornada: “M'agradaria passar a programes internacionals per fer documentals, com fan a la BBC, i un treball més relaxat i de reflexió”.

Vist com li han anat les coses, li desitjo que torni a estar en el lloc adequat, en el moment oportú, i sort! ■

el poder és do

Els vedats masculins

Per **Cristina Alberdi**

El poder és cosa d'homes. Així de clar i rotund pot afirmar-se avui dia, malgrat els grans avançaments que s'han produït en els darrers anys i de l'entrada de dones en llocs tradicionalment reservats als homes.

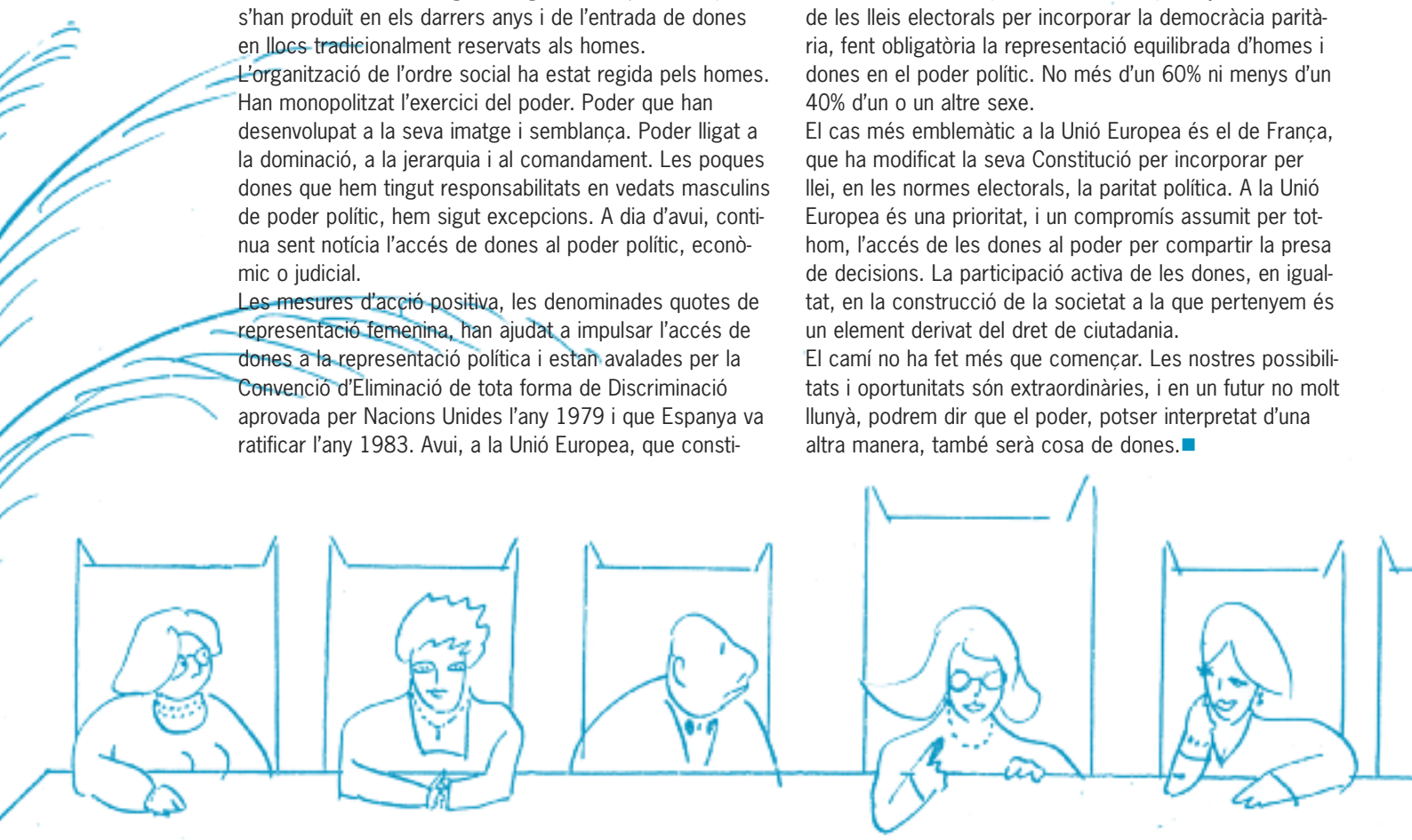
L'organització de l'ordre social ha estat regida pels homes. Han monopolitzat l'exercici del poder. Poder que han desenvolupat a la seva imatge i semblança. Poder lligat a la dominació, a la jerarquia i al comandament. Les poques dones que hem tingut responsabilitats en vedats masculins de poder polític, hem sigut excepcions. A dia d'avui, continua sent notícia l'accés de dones al poder polític, econòmic o judicial.

Les mesures d'acció positiva, les denominades quotes de representació femenina, han ajudat a impulsar l'accés de dones a la representació política i estan avalades per la Convenció d'Eliminació de tota forma de Discriminació aprovada per Nacions Unides l'any 1979 i que Espanya va ratificar l'any 1983. Avui, a la Unió Europea, que consti-

tueix l'espai més avançat del món en igualtat entre homes i dones, es dona un pas endavant i es planteja la reforma de les lleis electorals per incorporar la democràcia paritària, fent obligatòria la representació equilibrada d'homes i dones en el poder polític. No més d'un 60% ni menys d'un 40% d'un o un altre sexe.

El cas més emblemàtic a la Unió Europea és el de França, que ha modificat la seva Constitució per incorporar per llei, en les normes electorals, la paritat política. A la Unió Europea és una prioritat, i un compromís assumit per tot-hom, l'accés de les dones al poder per compartir la presa de decisions. La participació activa de les dones, en igualtat, en la construcció de la societat a la que pertanyem és un element derivat del dret de ciutadania.

El camí no ha fet més que començar. Les nostres possibilitats i oportunitats són extraordinàries, i en un futur no molt llunyà, podrem dir que el poder, potser interpretat d'una altra manera, també serà cosa de dones. ■

cosa de nes?

Il·lustració **Máximo**

La pràctica de l'autoritat

Per **Maria-Milagros Rivera Garretas**

L'exercici del poder redueix –i, també augmenta– les desigualtats socials. Quan es redueixen les desigualtats, sorgeix felicitat; quan s'augmenten les desigualtats, comporta dissort i injustícia. Per això, l'exercici del poder es mou dins d'un cercle viciós: aquest ha sigut –penso– el descobriment i la decepció d'algunes feministes que, il·lusionades per l'esperança dipositada fa ara 30 anys en el moviment d'alliberament dels pobles, han combatut per obtenir instàncies de poder i, en molts casos, les han aconseguit. La decepció ha consistit en comprovar que resulta poc significatiu que qui exerceix poder sigui dona o home. És cert que es noten, a vegades, certs matisos com, per exemple, que a les dones el poder ens acaba pesant més. Però és un sentiment comú que elles i ells exerceixen el poder quan el tenen, sense que la presència femenina faci que succeeixi res radicalment nou.

El feminisme va posar en el centre de la política el fet de ser dona una dona. És a dir, que el ser ella dona, lliurament escollit i significat, es notés a totes bandes, també en el govern. Algunes –jo, per exemple– vam somniar ara fa 30 anys amb què el govern d'una societat no seria d'índole molt diferent quan nosaltres estiuguéssim en ell, que el govern d'una llar. Però les coses no han estat, afortunadament, així. Dic afortunadament perquè si el govern de la societat i el govern de la vida haguessin estat, històricament, el mateix, no hagués fet falta el feminisme.

El fet de governar una llar té, històricament, un *més* del que manca en el govern d'una societat. És el *més* femení: el *més* en què consisteix, precisament, l'autoritat. Autoritat és una paraula que prové del llatí *augere*, que significa “augmentar, fer créixer”. Els governs de les societats gestionen recursos econòmics i recursos humans. A casa, en canvi, la riquesa segueix sent un recurs; però allò humà, no. A casa, allò humà és una relació: una relació amb la vida i amb la convivència que es desitja que creixin, encara que no sempre s'assoleixi. A casa, i en l'entre-dones fora de casa, allò humà és una relació sense fi: sense fi en el sentit de què es practica i es té cura per si mateixa, sense ser instrumental a res, i en el sentit, també, de què no s'acaba mai, perquè no du a fer ni a culminar cap carrera. Per això, la relació sense fi genera un *més*; un *més* que és l'autoritat: un *més* que està a disposició de qualsevol ésser humà. ■

SUSAN GEORGE

autora de l' *Informe Lugano*, presidenta de l'Observatori de la mundialització i vicepresidenta de l'Associació ATTAC

Les organitzacions de dones dels cinc continents presents a Porto Alegre han denunciat la tolerància vers la violència de gènere i la pobresa i l'exclusió a que aboquen les polítiques econòmiques globalitzadores. Susan George, que també ha estat a la cimera del Brasil, fa molts anys que analitza l'economia mundial i les conseqüències que se'n deriven i els seus treballs donen llum a moltes qüestions opaques. Aquesta dona de mirada intel·ligent, que lluita a través de l'acció i de la reflexió, simbolitza una altra mena de poder. Remena unes cireres que no són ni les de l'economia, ni les de la política, són les del poder de les idees amb la seva capacitat d'influir i de transformar

“Només les dones que privilegien les mateixes qualitats i defectes que els homes poden arribar al poder”

- Creu que hi ha possibilitat de frenar aquesta política econòmica de mundialització?

- Sí, es pot frenar o modificar el rumb i a l'*Informe Lugano* he volgut demostrar que la lògica d'aquest sistema condueix cap a un futur inacceptable. Jo comparo la nostra economia amb una cursa automobilística que consistís en competir a veure qui corre més i qui s'estavella primer contra la paret. Un dels cotxes haurà guanyat i tots els altres ens haurem estavellat.

- Es pot fer alguna cosa per aturar aquesta cursa cap a la desigualtat social?

- Sovint els governs estan al servei d'interessos organitzats en *lobbys* que tenen una influència enorme en les decisions polítiques dels governs. Existeix, per exemple, un *lobby* que es diu *Atlantic Business Dialog* que té 150 empreses a banda i banda de l'Atlàntic i que cada any organitza una trobada amb personalitats polítiques. En aquestes reunions es presenten llistats de demandes i molt sovint els governs els fan cas i fan allò que els exigeixen les empreses. Malgrat tot, els governs podrien fer més coses de les que fan per a les seves poblacions, però si no hi ha resistència ni oposició tiren per la línia més fàcil.

- Quina creu que és l'aportació de les dones al moviment antiglobalització?

- És molt important. Trobo que cada vegada hi ha més dones (sobretot al Nord i en alguns països del Sud, com a les Filipines) on les dones ocupen llocs de responsabilitat. Les dones estudien més i tenen una experiència professional que no tenien les dones de la meua generació. Aviat -potser ara mateix- aquesta pregunta no tindrà massa sentit perquè serà evident, igual com a ningú se li acudeix preguntar pel paper dels homes en la lluita antiglobalització.

- Li preguntem per què aquest paper de participació pública de les dones encara no està prou reconegut, o si ho està, és en les àrees tradicionalment femenines.

- Cal dir que les dones ja no es limiten exclusivament als assumptes socials o relacionats amb l'educació de les criatures. Conec expertes, a escala mundial, en temes com ara l'aigua (Maude Barlow), els cultius i la biotecnologia (Vandana Shiva), l'economia i el desenvolupament (Jayati Ghosh), l'evolució del treball (Juliette Schorr) i encara en podria afegir moltes més.

- Creu que les dones exerceixen el poder de manera diferent?

- Uii! Em temo que ara em faré enemics. L'estructura que té el poder en les nostres societats occidentals fa que només les dones que privilegien les mateixes qualitats i defectes que els homes puguin arribar al poder. Tothom pensa en la Thatcher o amb l'Indira Gandhi, o també en la senyora Bandanarike, de Sri Lanka, o amb les dones que dirigeixen grans empreses com la Carly Fiorina de Hewlett Packard..., però aquestes dones tenen la mateixa concepció del poder o de la necessitat d'obtenir beneficis que tenen els homes, raons per les quals han estat escollides.

- No hi ha diferències ni matisos, doncs?

- Potser a un nivell inferior —per exemple, el parlamentari— es pugui parlar d'una altra forma d'exercir la professió. Però no veig en les ministres franceses que conec diferències notables amb els seus col·legues homes, apliquen la mateixa disciplina de partit que ells. És clar que la majoria de partits estan dirigits pels homes, a excepció feta dels partits verds. ■

Montserrat Puig
Hilda Ferrer

Trobada Literària

La Institució de les Lletres Catalanes i l'Institut Alemany Goethe han organitzat una trobada literària amb **Ursula**

Krechel. Aquesta dramaturga, poetessa, assagista i narradora alemanya és una de les autores més polifacètiques i més exigents de l'actualitat. Si us apropieu a l'Institut Goethe gaudireu d'una lectura escenificada dels seus textos dramàtics i d'un interessant diàleg entre Feliu Formosa, que ha inclòs alguns dels seus textos en l'antologia de poesia alemanya, i Ursula Krechel. La presentació de l'acte anirà a càrrec de Francesc Parcerisas.

Dia: dilluns 11 de març, a les 19.30 h

Lloc: Goethe-Institut, C/ Manso 24-28, 4 p
Barcelona

Informació: 93 292 81 02

Nova col·lecció de llibres

Les vides de **Coco Chanel** i **Maria Callas** són les primeres protagonistes de la nova col·lecció "Dones del XX", de l'editorial Pòrtic. L'objectiu d'aquesta proposta literària és posar a l'abast del públic una sèrie de biografies de dones que, en àmbits molt diversos i a còpia d'esforç, han aconseguit l'admiració i el reconeixements generals. També vol ser un modest homenatge a totes les dones, cèlebres i anònimes, que han lluitat i lluiten encara per la igualtat de fet. Les interessants vides d'**Edith Piaf**, **Margarita Xirgu**, **Mary Santpere** o **Rigoberta Menchú** sortiran al mercat en els propers mesos.

Obra teatral al TNC

Un clàssic teatral com és "**La filla del mar**" d'**Àngel Guimerà** es podrà tornar a veure a Barcelona. El Teatre Nacional de Catalunya ha inclòs en la seva temporada teatral aquesta peça d'en Guimerà que s'oferirà sota la direcció de **Josep Maria Mestres**. Un repartiment d'actors i d'actrius com **Rosa Vila**, **Alfred Lucchetti**, **Elena Fortuny** o **Marta Marco** donaran vida als personatges del dramaturg català.

Dia: 18 d'abril al 16 de juny de 2002

Lloc: Teatre Nacional de Catalunya

Informació: www.tnc.es

Exposició pictòrica de Lluïsa Vidal

La determinació d'una artista per construir una carrera professional al final del segle XIX i principi del XX, posa al descobert una aportació vigorosa al modernisme català. Si voleu descobrir una magnífica obra pictòrica d'una mestra del modernisme català fins ara oculta i poc investigada, no us podeu perdre la mostra "**Lluïsa Vidal, pintora. Una dona entre els mestres del modernisme**", que està de gira per Catalunya. Ciutats com Granollers o Vic ja han exposat una vuitantena d'obres de Vidal gràcies al treball de la comissària nord-americana Marcy Rudo.

L'art de Lluïsa Vidal, pintora, retratista i il·lustradora de la revista *Feminal*, es pot veure a la Fundació "la Caixa" de Girona.

Dia: dimecres 12 de juny fins 28 de juliol de 2002

Lloc: Fundació "la Caixa" C/ Sèquia, 5 Girona

Informació: 902 22 30 40

Ser dona a l'Iraq

D'ençà de la guerra del Golf, l'any 1990, el govern d'Iraq està patint un bloqueig que afecta sobretot a la població civil. Manal Younes, presidenta de la Unió General de Dones, explica que amb el bloqueig, les tasques de les dones han augmentat. "Són les dones que administren la cartilla de racionament i amb la manca d'electrodomèstics, han hagut de tornar a fer tasques com rentar a mà, o fer el pa a casa". La salut és un dels problemes més greus: els casos de càncer a la zona de Basora, bombardejada amb urani empobrit, han augmentat un 460%. Estan apareixent càncers de mama en nenes de 10 anys i moltes dones pateixen esterilitat.

L'Ajuntament de Mollet del Vallès ha col·laborat amb el Comitè de Solidaritat amb la Causa Àrab (CSCA), en la campanya de recollida de material escolar i el passat mes de gener vàrem visitar Iraq per fer el lliurament simbòlic de les 28 tones de material enviat prèviament des de tot l'estat espanyol. Aquest lliurament va tenir lloc a l'escola Al Aizar, a Basora, on es fan dos torns per enquibir el gran nombre d'alumnes que hi ha; a les aules s'amunteguen cinc nenes en un pupitre, sense material, sense calefacció, sense llum. Allà fem el lliurament simbòlic del material escolar recollit a l'estat espanyol, amb el repartiment de llapis (prohibits per l'ONU per considerar que

són materials susceptibles d'ús militar).

Als hospitals, les coses no van pas millor. Com que hi manquen infermeres, són les mares qui estan nit i dia amb els infants, damunt del llit, amb els llençols, mantes i pijames que s'han dut de casa seva, perquè l'hospital no en té. Una pediatra comenta, davant d'un nen de 6 anys que s'està morint, que només li autoritzen un 6% dels medicaments que necessita. La mare, amb una dignitat que fa posar la pell de gallina, ens diu: "Ajudeu-me!". I és que cada dia moren a Iraq 300 criatures a conseqüència de l'embargament, per mala nutrició i per malalties.

Les mares, les dones en general, són les que estan pagant el preu més alt del bloqueig. Difícilment es pot justificar un genocidi premeditat i programat com el que s'està fent amb el poble iraquí. Les nenes i els nens d'Iraq no tenen futur si tot continua igual. Què li diem a aquella mare les ciutadanes de l'Europa de l'euro? ■

Glòria Arimon i Ventura

Tècnica de l'Ajuntament de Mollet i membre de la 4ª Delegació d'organitzacions de l'estat espanyol a Iraq

Formació per a polítiques a Llatinoamèrica

Com en tots els processos reals de desenvolupament, i també en l'àmbit local el paper de les dones és fonamental. Per això, des del Gabinet d'Integració Europea i Solidaritat de la Diputació de Barcelona ens vam plantejar la necessitat de donar suport a les dones que accedeixen a càrrecs d'electes en els municipis, ja que es troben immerses en unes responsabilitats i en un món poc propens a acceptar el punt de vista femení. El Gabinet gestiona, des de l'any 1995, el 0,7% del pressupost que la Diputació destina a les accions de Cooperació. Una de les seves línies d'acció és el suport al desenvolupament de governs locals democràtics, amb capacitat de liderar aquests processos als seus territoris.

L'any 2001 es va realitzar a Mar del Plata (Argentina), un seminari de formació amb un grup de 21 dones electes, de totes les formacions polítiques. El seminari es va organitzar en quatre blocs temàtics: el feminisme avui, la dona a la política, la política local i un bloc més pràctic amb tècniques de grup, negociació, lideratge, etc. Aquesta experiència, valorada molt positivament per totes les participants, tenia el caràcter d'experiència pilot, ja que per primera vegada, es proposa una formació política específicament pensada per a dones. L'èxit d'aquesta primera convocatòria ens ha animat a seguir i es preveu repetir aquest any amb dones electes de Xile, en el marc d'un conveni amb la *Subsecretaria de Desarrollo Regional y administrativo del Ministerio del Interior*.

És interessant constatar que malgrat pertànyer a formacions polítiques diverses, les dones participants van estar d'acord en la necessitat de lluitar per una nova manera d'exercir el poder més plural, menys autoritària, més accessible i incloent.

També es va coincidir en què l'àmbit local és fonamental per fer visible una altra manera de fer política i és des d'on millor es pot fomentar la complicitat de totes les dones en els temes de política local i nacional. ■

Maria Dolors Renau i Manen

Cap del Gabinet d'Integració Europea i Solidaritat de la Diputació de Barcelona

De veïnes a ciutadanes: la Revolta de les cassoles

En determinats contextos de crisi institucional, la monòtona quotidianitat de la vida privada i familiar acostuma a donar sorpreses.

En aquests moments, a Buenos Aires i en d'altres centres urbans, diferents sectors socials expressen la seva indignació i resistència al saqueig realitzat pel poder econòmic i financer d'una manera singular. Ja no és només a través del consagrat sufragi universal, sinó mitjançant una estratègia més artesanal i senzilla: sortir a fer sentir les cassoles pels carrers del centre i els barris portenys. Així, aconseguen que amb el soroll provocat siguin escoltats pels dirigents polítics, en les seves més àmplies expressions.

Des de diferents visions d'empremta progressista, les cassolades són observades amb certa desconfiança i, fins i tot, certa lleugeresa d'anàlisi al ser protagonitzades, en línies generals, pels denominats sectors mitjans dels barris que encara no es van convertir en terra de ningú. Més que redundar en aquella avaluació reduccionista, seria interessant reprendre aquesta tendència de continuïtat que es presenta en les revoltes plebees i no tan plebees, en transformar allò privat en una eina política amb un alt efecte d'interpel·lació en l'espai de la polis.

Des del sentit comú hegemònic, les cassolades remetent cap a menjar, família, mestressa de casa, etc. En definitiva: dones tancades dins la quietud rutinària de la llar, territori viscut com a propi que ofereix un fort sentiment de pertinença i una identitat subjectiva i social. Dones que tenen cura de la seva gent i responsables de la dinàmica de la unitat domèstica, obligades a preparar, almenys dues vegades al dia, els àpats de la gent.

Per a les generacions de feministes, les cassoles, com així altres utensilis de la llar, amagaven el símbol del servilisme i l'opressió. En els dècades anys seixanta, les cassoles eren tan esbrincades com les cotilles. Aquestes darreres van tenir pitjor sort: van ser cremades per col·lectius de dones insubordinades que van poder repudiar i visibilitzar els modes de subjecció dels seus cossos.

A l'Argentina actual, els efectes del procés de reconversió del capitalisme mundialitzat, va transformar la icona tradicional del món privat –la cassola– en un esdeveniment polític: la cassolada.

Podríem suposar, llavors, que en aquests darrers dies, les seves anònims protagonistes de tots els gèneres i orientació sexual van posar en pràctica, sense saber-ho, el lema fundador de la Segona Onada del Feminisme: Allò personal és polític.

Sense intenció de defraudar a molts, les cassolades no tenen patent argentina. Ja van ser utilitzades per les dones de les barriades populars a Lima per denunciar públicament quan escoltaven que una dona era golpejada per un home. Llavors, les veïnes utilitzaven el soroll de les cassoles com a d'altres instrument sonors, per

Il·lustració Joan Rodríguez

intentar evitar els fets de violència que poden succeir entre les quatre parets d'una casa. Però també va adquirir un altre contingut no tan emancipador: durant el govern socialista de Salvador Allende, les cassolades eren les veus de les dretes més reaccionàries i golpistes de Xile.

Si recuperem la nostra memòria col·lectiva, en el llunyans inicis del segle XX, la cassolada té antecedents històrics: dones pobres, i bàsicament d'origen immigratori, utilitzen una altra icona de la neteja de la llar, les escombres, per enfrontar-se als desallotjaments dels seus precaris habitatges. Per això, aquestes heroïnes anònimes utilitzen el que tenen més a l'abast de la mà. Llavors, les escombres i les cassoles perden la seva utilitat domèstica i adquireixen una altra de més necessària per a l'ocasió: defensar els drets de la injustícia del poder. ■

Mabel Bellucci

Coordinadora d'Àrea de Estudios Queer Universidad de Buenos Aires

Feina i família dos treballs a conciliar

Il·lustració **Claudia Badal**

La població activa femenina creix any rere any, mentre les condicions que fan compatible la vida laboral amb la vida familiar no milloren. Aquesta seria la reivindicació estrella actual de les Secretaries de la Dona dels principals sindicats que consideren que el que hi ha legislat no acaba de satisfer les reivindicacions de la població femenina treballadora.

La llei que el Govern d'Aznar va treure el març de l'any 2000 sobre la Conciliació entre vida laboral i vida familiar, és com un jersei que s'ha encongit i que ni tapa ni abriga. L'únic avantatge és el de situar al Congrés un problema evident: els horaris laborals no són compatibles amb els d'atenció a les criatures, als malalts o a les persones grans.

El primer obstacle greu és que encara no s'ha publicat la reglamentació perquè es pugui aplicar. "És una llei que va aportar petites coses, però no va resoldre els problemes més greus de la conciliació", diu Rosa Maria Diumenjó de la Secretaria de la Dona d'UGT, que posa un exemple de la demagògia d'aquesta llei quan diu: "Introdueix el permís de paternitat sense tenir en compte el que han implantat a quasi tots els països europeus, el qual, a més del permís de la mare, contempla que el pare pugui tenir permís, augmentant unes setmanes l'etapa d'atenció al bebè". Diumenjó explica que en aquesta llei, si el pare vol agafar aquest permís es resta dels dies de la mare. "Això no és una llei de paternitat, això és un nyap i nosaltres pensem que s'ha de fer un cop d'efecte gran que solucioni el permís de paternitat, i que no deixi tant a mans dels empresaris el permís de reducció de jornada per atendre les criatures", afirma contundent la responsable de la Secretaria de la Dona d'UGT. Actualment, malgrat que ja s'han dictat moltes sentències que diuen que és la mare la que ha de decidir i triar el torn, les hores i la jornada d'a-

questa reducció, "els empresaris encara segueixen anant a la seva i no acceptant les propostes que fan les dones".

S'incrementen els permisos de paternitat

Gairebé no existeixen estadístiques dels permisos que han demanat els pares, només alguns estudis encarregats per grans empreses fan constar que el seu conveni col·lectiu recull l'opció d'excedència o permís del pare, sense quantificar-los.

Com exemple, oferim l'estadística que va fer la Conselleria de Governació i Relacions Personals i Institucionals amb els personal de la Generalitat. És significatiu, encara que només sigui una mostra, perquè els i les funcionàries són potser un dels col·lectius que tenen més seguretat en el lloc de treball.

Si comparem els percentatges de baixes per maternitat del dos anys, observem un increment de pares que l'han sol·licitat: dels 16 (2,06%) del 1999, s'ha arribat als 40 (4,40%) de l'any 2000. Augmenten també les excedències per tenir cura d'un fill, d'un 4,42% l'any 1999, a un 6,39% el 2000, mentre és manté quasi idèntica la reducció de jornada per guarda legal.

L'única dada referent a l'Estat la facilita el diari econòmic Cinco Días amb motiu d'una pregunta al Congrés dels diputats. El nombre de pares que el 27 de novembre de l'any 2001 havien sol·licitat la baixa per "paternitat responsable" amb motiu del naixement d'una criatura és de 2.027, el que representa un 3% de les baixes per maternitat. La xifra és però significativa si se la compara amb

l'any 2000, ja que representa l'increment d'un 47% del permís de paternitat.

Entre les raons que poden frenar encara la demanda del permís de paternitat hi ha les de tipus d'empresa —gran o petita, amb o sense conveni—, i també el tipus de contracte, a més del que en diríem rutines històriques, “sempre ho ha fet la mare”. Malgrat tot, sembla que, de mica en mica, guanya terreny la responsabilitat paterna.

Entrevistes capcioses

Quan una treballadora fa una entrevista per obtenir una feina, encara li acostumen a preguntar si té fills, i si en pensa tenir, i fins i tot, se li demana quina edat tenen els pares. Això significa que també les empreses, com el govern, pensen que l'atenció a la família és competència només de les dones.

El problema, segons Mercè Civit, de la Secretaria de la Dona de Comissions Obreres és que “això ho fan d'amagat i resulta molt difícil denunciar-ho”. Civit opina: “Si es pogués demostrar s'hauria de penalitzar les empreses perquè aquesta actuació va contra la Constitució, i contra l'Estatut dels treballadors. Nosaltres creiem que l'atenció a les persones no ha de ser un impediment per treballar”.

Per aconseguir conciliar la vida familiar i laboral hi ha diverses vies: una és compartir la feina de la unitat familiar i repartir responsabilitats. Una altra és la creació de serveis públics pels infants i per les persones dependents. Com proposa la campanya de CCOO: Per què no compartir tots els treballs?

Ambdós sindicats ens recorden que, darrere del paper històric de la dona que té cura dels infants, dels malalts i de les persones grans, darrera d'aquest paper de prestadores de serveis, s'hi amaga l'obstacle que impedeix accedir en igualtat de condicions al mercat de treball. Però no podem oblidar que, com han assenyalat moltes teòriques “el valor de la cura” és el nucli en el que se sustenta la solidaritat entre els membres d'una societat. Cal començar a dir que no és just que aquests valors només els hagin de sostenir les dones. ■

Montserrat Puig

Les dones no som homogènies davant l'ocupació

Les dones hem estat les principals beneficiàries de l'increment de l'ocupació dels darrers anys a Barcelona i a Catalunya, i hem assolit una taxa d'ocupació gairebé equiparable a la mitjana europea. Darrere de l'avanç quantitatiu hi ha situacions heterogènies que impliquen barreres diferents per l'accés a l'ocupació, i aquesta diversitat és especialment evident en les grans ciutats com Barcelona. Així, per exemple, a Barcelona, les taxes d'activitat i ocupació de les dones joves amb formació són força similars a les dels homes dels mateixos estrats d'edat i característiques, però són radicalment diferents a les taxes d'activitat i ocupació de les dones grans i amb poca formació. En aquest sentit, cal considerar especialment estratègic incorporar a l'ocupació el col·lectiu de dones majors de 40 anys, especialment les de menor nivell formatiu. La incorporació a l'ocupació d'aquest col·lectiu implica superar barreres com l'adequació de coneixements i competències, la valoració que fan moltes empreses respecte els resultats de la incorporació d'aquestes persones i l'escàs desenvolupament dels serveis a les persones.

Per la seva banda, la principal dificultat de les dones joves amb formació ja no sembla tant la incorporació a l'ocupació —atès que les taxes d'ocupació s'acosten molt a les dels homes—, sinó la de gaudir de les mateixes possibilitats i oportunitats per desenvolupar un itinerari professional. Avui, els requeriments de les empreses per a poder fer un creixement professional no estan, en la immensa majoria de casos, dissenyats per compatibilitzar la vida professional i personal. I aquesta situació discrimina especialment a les dones joves.

Cal trencar estereotips respecte les ocupacions femenines. És important fer visible l'amplíssim ventall d'ocupacions on hi participen dones i insistir en l'equivalència del treball masculí i femení. Ens diuen que les ocupacions de la societat del coneixement són unisex. Confiam que, com afirma Peter Drucker: “Els treballadors del coneixement, sigui quin sigui el seu gènere seran professionals que aplicaran coneixements similars, fent els mateixos treballs, regits pels mateixos estàndards i jutjats pels mateixos resultats”. ■

Maravillas Rojo

Regidora de Promoció Econòmica, Ocupació, Turisme i Comerç
Ajuntament de Barcelona

	1996		2001	
	Dones	Homes	Dones	Homes
FEINA DE CASA	4h 24'	0h 5'	3h 58'	0h 44'
MANTENIMENT	0h 28'	0h 49'	0h 27'	0h 55'
CURA DE LA FAMILIA	1h 40'	0h 53'	1h 51'	0h 51'
COMPRES	0h 50'	0h 26'	0h 53'	0h 26'
SERVEIS	0h 14'	0h 20'	0h 13'	0h 14'
TOTAL	7h 35'	3h 5'	7h 22'	3h 22'

TERRASSA LIDERA EL PROJECTE EUROPEU **CITY-DONA** UN PLA PER A CIUTATS COMPROMESSES AMB LA IGUALTAT

L'Ajuntament de Terrassa ha estat pioner en portar a terme accions i projectes per a la igualtat. L'any 1991 va ser el primer ajuntament de tot l'estat espanyol que va crear la regidoria de Promoció de la Dona i l'any 1994 va donar un pas endavant obrint un centre especialitzat en informar i assessorar a les dones: **La Casa Galèria**. L'any 1996, el Ple municipal va aprovar per unanimitat el Pla municipal per a la igualtat d'oportunitats, que ha representat un nou repte: introduir el compromís que totes les àrees de l'Ajuntament treballin en aquesta línia.

El municipi compta també amb el Consell Municipal de la Dona, un òrgan consultor de les polítiques públiques d'igualtat d'oportunitats, format per representants dels partits polítics i de les entitats de la ciutat.

El mes de desembre de 2001 aconseguí liderar el projecte europeu *City-Dona* junt amb les ciutats de Carpi (Itàlia), Guimerães (Portugal) i Thurrock (Anglaterra), que es va presentar a la convocatòria anual per a projectes transnacionals d'igualtat entre gèneres de la Comissió Europea.

QUÈ ÉS EL **CITY-DONA**

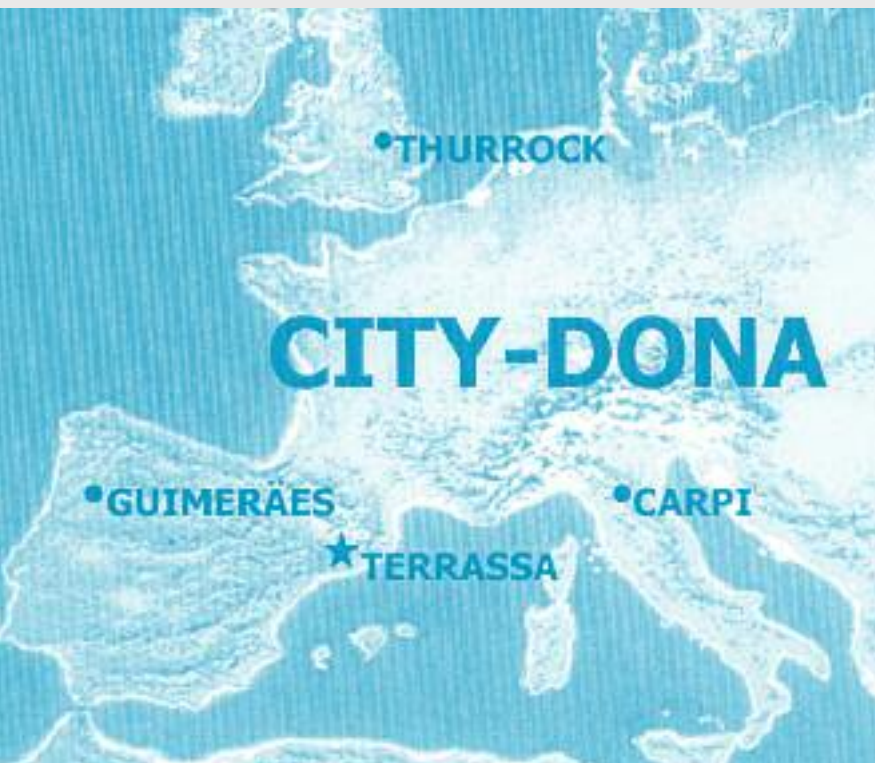
El projecte *City-dona* consisteix en dissenyar, comparar i posar en marxa un Pla Estratègic Local sobre la Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes que sigui operatiu, participatiu i adequat per realitzar-se en ciutats mitjanes. L'objectiu és el de promoure i difondre valors i pràctiques sobre els quals es fonamenta la igualtat entre gèneres. Es tracta d'aconseguir que les ciutats que participen en el projecte esdevinguin ciutats compromeses en la igualtat entre gèneres. Per això es treballarà amb una metodologia activa que integri la igualtat d'oportunitats en el conjunt de les seves polítiques i de les seves accions ciutadanes, tant a nivell de l'administració com en l'àmbit de la societat civil. Els resultats d'aquesta experiència seran recollits de manera que puguin servir de model per a altres ciutats que vulguin posar-los en pràctica, sempre contemplant les especificitats pròpies de cada municipi.

VIES D'ACCIÓ

- Es durà a terme el Pla municipal per a la igualtat entre dones i homes de forma transversal i participativa, aplicant la metodologia de la planificació estratègica local
 - S'elaborarà un Pla de comunicació local que permeti transmetre la informació de forma bidireccional i que serveixi de dinamitzador de la participació ciutadana
 - S'editarà una guia pràctica referent a com posar en marxa un Pla estratègic local sobre Igualtat
 - Es farà un programa de formació per a agents dinamitzadors de les polítiques locals d'igualtat d'oportunitats
 - S'organitzaran 4 seminaris internacionals de coordinació i d'intercanvi d'experiències locals: planificació estratègica, igualtat de remuneracions, igualtat d'informació europea i igualtat de participació i representació
 - Es realitzaran intercanvis d'experiències amb les altres ciutats europees que participen en el projecte
 - Com a cloenda, el mes de març de 2003 tindran lloc a Terrassa unes Jornades Internacionals sobre el paper actiu d'una ciutat mitjana en les polítiques d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes
- La durada del projecte serà de 15 mesos (gener 2002 - març 2003) i té un pressupost total de 352.000 euros (58 milions de pessetes), dels quals Terrassa aportarà 30.000 euros (5 milions de pessetes) ■

Montserrat Ribalta

Regidora de l'Àmbit Dona
Ajuntament de Terrassa

1 i 2 DE MARÇ DE 2002

PRIMER CONGRÉS DE LES DONES DEL BAIX LLOBREGAT

L'any 2002 serà per al Consell Municipal de la Dona de Sant Boi de Llobregat un any a recordar, ja que haurem aconseguit marcar una fita important en el món de l'associacionisme femení: reunir durant dos dies bona part de les dones de la nostra comarca que expressen la necessitat i tenen la motivació de fer sentir les seves veus en un fòrum comú per a totes: el I Congrés de les Dones del Baix Llobregat. En el I Congrés de les dones baixlobregatines es debatran, en quatre comissions de treball, quatre documents de temàtica molt diversa: violència, participació, formació i ocupació i mitjans de comunicació i noves tecnologies, que unes persones vinculades en aquests àmbits han redactat. Tot seguit, els 30 municipis que conformen la comarca hi presenten esmenes i aportacions, amb l'objectiu de recollir les necessitats actuals, que en aquests eixos, tenen les dones de la comarca del Baix Llobregat.

És un repte important perquè, per primera vegada, totes les dones que treballen, dia a dia, per millorar la sensibilització envers les dones i promoure la igualtat d'oportunitats, des dels diferents àmbits, unes des dels llocs de responsabilitat i les altres des de l'anonimat, tindrem un espai propi per reivindicar totes les mancances d'aquest col·lectiu i intentarem aconseguir

la implicació de les forces polítiques que governen a Catalunya.

Sant Boi, ciutat liderada per una alcaldessa, acollirà aquest I Congrés de les dones del Baix Llobregat, amb la il·lusió de posar a l'abast de totes aquestes dones un espai de reflexió on puguin conformar, com a una sola veu i un sol clam, les propostes que s'aprovaran durant el desenvolupament de les comissions de treball de les jornades, amb la finalitat de què les seves veus siguin escoltades pels òrgans competents.

Des d'aquestes línies volem encoratjar els diferents moviments associatius de dones a què participin d'aquesta oportunitat, única a la comarca des de la instauració de la democràcia. Hem de demostrar que quan les dones volem alguna cosa, l'aconseguim perquè tenim al nostre favor, la força, la constància, la capacitat i l'empenta per fer-nos sentir. ■

Consell Municipal de la Dona de Sant Boi de Llobregat

DAMA DE CORS PER AL 8 DE MARÇ A Cerdanyola

Des de fa tres anys, l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès convoca el concurs del Cartell anunciador del Dia de les Dones que, posteriorment, serveix com a imatge de la campanya informativa del dia 8 de març.

Aquest concurs, des del seu inici, ha està adreçat a les dones amb l'objectiu d'afavorir la seva participació en la celebració d'aquest dia.

L'organització del concurs es fa a partir del treball conjunt que es porta a terme des del Centre de Prestació de Serveis Socials i les dues associacions de dones de la ciutat. La preparació de les activitats del Dia Internacional de les Dones es treballa com a eix dinamitzador de la promoció d'accions en aquest àmbit.

El jurat del concurs ha estat presidit per la presidenta de l'Àrea de Servei a les Persones, i format pels vocals següents: una regidora de cada grup polític amb representació municipal, una tècnica del Servei de Mitjans de Comunicació de l'Ajuntament, una representant de cada grup de dones de la ciutat i una experta en arts gràfiques i disseny designada per l'Associació d'Artistes Plàstics de Cerdanyola del Vallès.

El cartell guanyador d'enguany ha estat realitzat per **M. Carmen Giraltez** escollit d'entre un total de 21 obres presentades. ■

*Àrea de Servei a les Persones
Ajuntament de Cerdanyola del Vallès*

Posem de cara a la paret:

- Publicitat de natilles Danone
- Saló Nàutic de Barcelona

A càrrec de **La Cantant Calva**

Consigna: No comprar natilles Danone

El món de l'esport és totalment opac per a les dones. El col·lectiu femení dedicat a l'esport no existeix ni per als mitjans de comunicació, ni per a les institucions, ni per als organismes de gestió del propi esport. I tampoc existeix per als publicistes. Resulta preocupant com els mal anomenats creatius ignoren les dones a l'hora de promocionar productes que el seu consum vol ser vinculat a la pràctica esportiva. Un exemple: les natilles Danone. A l'anunci televisiu apareix un futbolista, un jugador de bàsquet, un tennista i un nen.

Cap dona, cap nena que, pel que sembla, no practiquen esport i, per derivació, no deuen menjar natilles Danone. Aquests mateixos publicistes han de confiar en què la dona, la gran consumidora, vagi després al mercat i compri el producte que des de la publicitat són ignorades. Doncs bé, si no juguem, tampoc comprem. Boicotegem les natilles Danone. Que les comprin ells! ■

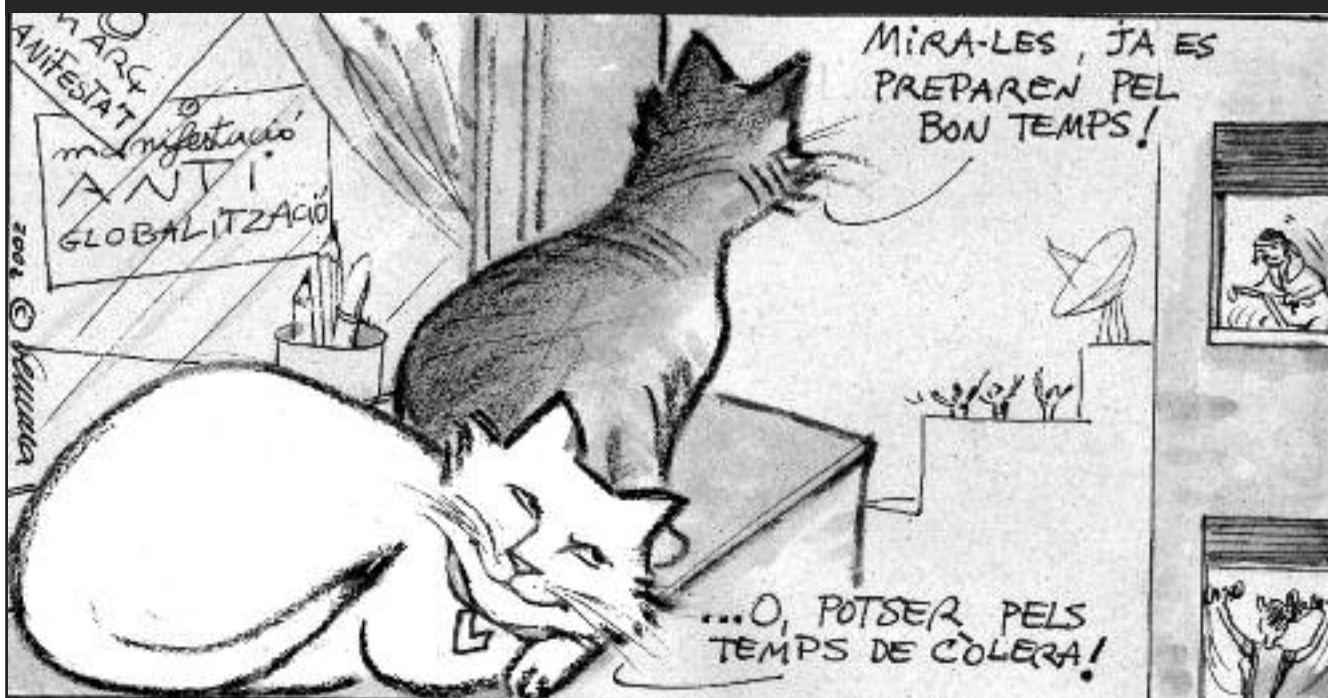

Avís per a navegants

El Comitè Organitzador del 40è Saló Nàutic Internacional de l'any 2001 estava compost per 55 persones, de les quals només una era dona, la vocal Montserrat Roig-Serra Molera. Els altres 54 pertanyien al sexe de sempre, el sexe que mana, el que està en els llocs de representació i de prestigi, cofois ells de repartir-se l'espai davant dels focus. Doncs no, senyors. Oferir un ridícul 1,8% de presència femenina ja no va enlloc, no és presentable, ni europeu. Per tant, com que imaginem que en aquests moments estan posant-se a organitzar el 41è Saló, els enviem, des d'aquesta modesta publicació, un repte: Per què no donen exemple i presenten un Comitè Organitzador paritari? Que com es fa? Molt fàcil: evitar que no hi hagi més d'un 60% d'un dels dos sexes! Serà la manera de què el Saló Nàutic no comenci a fer aigües per antigalla. ■

Gata Lina & cia

Gemma

D'estadístiques i altres perles dels 'xicots' del PP

Per Marga Soler

Ja estic farta d'imbecil-litats masculistes. Ara sí que he trobat un bon talòs: Fernando Fernández de Trocóniz. Ve-t'ho aquí que a aquest paio, diputat del PP no se li ha ocorregut res més que defensar que la quantia de la pensió de les dones ha de ser inferior a les dels homes, perquè nosaltres vivim més. Doble pecat, el de ser dones i el de ser més longeves.

El més indignant és que el tal De Trocóniz és ni més ni menys que el president de la comissió permanent del Pacte de Toledo que és qui ha de vetllar per les nostres pensions. Arreglades estem. A sobre diu el pollastre que aquesta mesura que demana no és anticonstitucional, sinó de pura igualtat. Vaja! Igualtat és el que estem demanant les dones des de fa moltíssims anys en tot el que fa referència als nostres drets i ara

resulta que s'al-lega que la igualtat comença per la retallada de les nostres pensions.

Però quins avantatges creu aquest De Trocóniz que tenim les dones! Som supèrflues, tenim fills i els cuidem, vivim més, emmalaltim menys i treballem el doble (a dins i fora de casa), tenim cura dels nostres ancians, ens estomaquen per no res, el nostre cap o company de feina ens vol repassar i ens ho insinua de tant en tant, el nostre vestuari, segons algun jutge, és motiu suficient perquè ens violin i un llarg etcètera.

És a dir, al llarg de la nostra vida som camàlics, mainaderes, infermeres, maltractades, lapidades, assetjades, meuques i pot ser, fins i tot, violades, i tot això sense càrrec a la societat. I quan arribem a velles ens volen retallar els quatre duros de l'almoina.

Pobres de nosaltres!

Però és que dels xicotets del PP encara hi ha algunes perles més que val la pena comentar: el ministre

d'Economia, Rodrigo Rato, va desqualificar les intervencions d'una parlamentària que li demanava comptes del "cas Gescartera" tot dient-li que era "política de quota". Hauríem de preguntar-li de què és polític ell. Ah! Sabeu que l'assetjament sexual és un cas privat? Així ho defensà el també ministre Javier Arenas i, és clar, no va afegir que les coses privades es renten a casa, perquè ja hauria estat el súmmum.

La veritat, amb tot aquest panorama ja no sé si vull viure quatre anys més que l'home que em toca. Bé, no sé si em toca un home sencer perquè com que les dones també som més a la societat (el 52%), si repartim matemàticament, i així ho fa l'estadística de Fernando Fernández de Trocóniz, resulta que ens en toca un tros. La veritat, si haguéssim de triar un bocí no sabria pas què recomanar-vos, perquè no sé el que és pitjor, que estiguin tal-losos del cap, dels peus o ... Tant se val. ■

- Em subscric a la revista *Dones* pels quatre números de l'any 2002 per l'import total de 8 €
- M'interessa l'oferta especial dels primers cinc números de la revista *Dones* per un import de 9 €
- Autoritzo a l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya perquè carregui al meu compte o llibreta l'import:
- la subscripció anual 8 € dels 5 primers números 9 €

Nom _____
 Cognoms _____
 Adreça _____
 Població _____ Codi postal _____
 Telèfon _____
 Adreça electrònica _____

Forma de pagament mitjançant rebut domiciliat al meu compte número _____ del banc o caixa _____

o bé taló nominatiu que trameto junt a la present a l'**Associació de Dones Periodistes de Catalunya, Rbla de Catalunya, 10, 3r. 08007 Barcelona**
 Ens podeu tornar aquesta butlleta per correu postal, per fax al **93 317 83 86** o bé per correu electrònic: **adpc@adpc.cc**

Implica't, per prevenir la violència de gènere

ZL'Oficina Tècnica del Pla d'Igualtat de la Diputació de Barcelona ha editat aquesta guia metodològica per ajudar a professionals i a la comunitat en general a detectar situacions de violència de gènere i a establir les bases per a un canvi d'orientació en els valors, basats en la igualtat d'oportunitats entre homes i dones i en una cultura no violenta.

La guia *Implica't* ens proposa plans d'acció per dur a terme programes de prevenció comunitària en la infància, la joventut, les persones adultes i la gent gran, tot definint de quina manera estan implicats els diferents sistemes: educatiu, social, sanitari, judicial, policial, informatiu i associa-

III Jornades per la llibertat de premsa al món

Els atemptats de l'11 de setembre als Estats Units han obert un debat mundial sobre la relació entre l'Islam i les llibertats individuals i col·lectives. L'anàlisi de la llibertat d'informació a països musulmans serà el principal tema que es debatrà al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, dins de les III Jornades per la llibertat de premsa al món. En aquesta reunió hi participaran periodistes de tot el món, com per exemple:

- Dila Jatib, periodista nascuda a Síria que treballa com a editora d'informatius a la cadena de televisió *Al Jazeera* de Qatar.
- Nawal Al-Sadawi, escriptora egípcia a qui s'ha volgut condemnar per apostasia per criticar algunes interpretacions de l'Islam.
- Nadire Mater, periodista turca, que ha estat processada per insultar l'exèrcit i l'estat en el llibre *El libro de Mehmet*. Finalment, l'han absolt.

Dia: 2 i 3 de maig de 2002

Lloc: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona

Informació: SICOM Siscu Baiges 654 63 89 55

Estadístiques de gènere

Per saber quin ha estat l'increment de la participació de les dones en els diferents àmbits de la societat l'Institut Català de la Dona, junt amb l'Institut d'Estadística de Catalunya, ha recollit en la publicació *Les dones a Catalunya: dades estadístiques* l'impacte quantitatiu de l'activitat femenina en vuit àmbits de la vida pública i privada.

Força femenina, aventur@ mixt@

Tan tòpic com dir que les dones són el sexe dèbil pot resultar per a les feministes dir que en són el més resistent. La veritat és que la força no té gènere i que la resistència és una qualitat tant d'homes com de dones. I per provar-ho, la principal prova internacional d'esports extrems, el *Raid Gauloises*, exigeix que els equips que hi participin siguin mixtes.

Fins a l'edició d'aquest any 2002, era requisit indispensable que tots els equips comptessin a les seves files amb una dona com a mínim i, fins i tot, un equip dels que acabaven ben classificats estava íntegrament format per dones. A partir de la propera edició, el reglament ha canviat i s'exigirà que tots els equips estiguin formats per homes i dones. Per a una dona, competir en esports d'aventura en equips mixtes suposa adaptar-se a ritmes diferents, començar la carrera amb uns nivells d'exigència superiors i acceptar l'ajut dels companys fins que s'anivellin les forces. En canvi, cap a la meitat de la carrera i cap al final, són elles les que han d'ajudar a algun company. Per tant les competicions

mixtes suposen un repte de cooperació i d'adaptació entre gèneres.

L'equip català Salomon Extrem, vencedor de la 3ª Copa del Món d'Esports d'Aventura, va participar a l'edició del *Raid Gauloises TransHimalaia* amb dues noies. Està clar que el sentit de l'aventura no és patrimoni d'un gènere en concret.

Montserrat Carreras

GUIÓ: JUANA GALLEGO / DIBUIX: AINA ALBI

Aquesta publicació ha rebut el suport de:

Hipoteca Oberta

L'Anna i el Joan, una hora després d'haver signat la seva hipoteca

S'acaben de comprar un pis i estan tranquils. Perquè saben que la Hipoteca Oberta de "la Caixa" és molt flexible i que se la poden anar fent a mida. Saben que en podran **variar les quotes** sempre que vulguin i que podran fer **amortitzacions anticipades** quan vulguin. I com que, a més, han triat una Hipoteca Oberta amb interès limitat,

tindran la tranquil·litat de saber que durant els primers 5 anys, passi el que passi, l'interès estarà **protegit**.

D'aquesta manera, no s'hauran d'amoïnar per pujades significatives dels tipus d'interès del mercat. Vingui a "la Caixa" i l'informarem. O, si s'ho estima més, truqui al **902 400 410** o connecti's a www.laCaixa.es. I visqui tranquil.

- Tindrà un interès limitat - Podrà fer amortitzacions anticipades - Podrà variar les quotes